

Rademacher, Dr. Arnold: Religion und Leben. Ein Beitrag zur Lösung des christlichen Kulturproblems. 2. Auflage. Freiburg im Breisgau 1929, Herder. — Cijena broš. 4.40 M., vezano u platno 6 M.

Rademacher, profesor teologije u Bonnu, promatra u svojem djelu probleme, koji u osnovici ugrožavaju kršćansku kulturu. Po njemu postoje među ljudima četiri vrste djelatnosti obzirom na odnose života i vjere: 1° nastojanje svijeta, koje zabacuje Boga; 2° služba Bogu, koja se posvema odvraća od svijeta; 3° služba Bogu, naklona svjetskom duhu, — i 4° nastojanje svijeta, naklono Bogu.

Auktor se odlučuje za ovaj posljednji odnos kao najsavršeniji po njemu, a da ipak time ne poriče vječne istine, da je posljednji cilj svakog ljudskog djela — služba Bogu. — On ne će da propovijeda ni one dvije skrajnosti: jednu, što se iskristalizirala osobito pod utjecajem protestantizma — separaciju duha od materije, Boga od čovjeka, religije od kulture; a niti onu drugu skrajnost, koja ne vidi u svijetu drugo nego zavodljivo davla; koja za volju duha prezire sve plodove ljudskoga ženija.

Ideal je kršćanskog naziranja na svijet bio, a i ostatak će za sve vijekove, da su život tijela i duše dvije nerazrješive vrednote, gdje jedna drugu ne smiju uništavati, ali niti se dijeliti jedna od druge. Nažalost kultura zapadnoga svijeta baš je to dvoje činila: jednom je sektarskom i Voltairskom mržnjom na vjeru željela da uništi u prvom redu kršćanstvo; drugiput se pako ravnodušno dijelila od religije napuštajući svaku borbu protivu nje. Zato mnogi već pisci — i nekršćanski — proriču, da se čovječanstvo zapadne civilizacije nalazi u sotonu.

Gdje je spasenje savremenoj kulturi?

Rademacher smiono odgovara:

Treba da nastane sklad u međusobnoj saradnji između religije i života, između kršćanstva i oplemenjenog čovječanstva, između Crkve i svjetske kulture. Dva su uglavnom puta, što vode do ovog ujedinjavanja vjerske i svjetske kulture: jedan je put religiozno-mistični, a drugi religiozno-aktivistički. Auktor se odlučuje za ovaj drugi put. Šta više, on se oduševljava za posebni crkveni red bez monaškog života u zajednici. Svaki bi član toga reda imao da bude apostolom i propovjednikom kraljevstva Božjega na svojem mjestu; stajao bi ték u neposrednoj i trajnoj vezi s maticom svoga reda, koja bi mu davala upute i pomoć. Da takov moderni apostol-redovnik ne mora stradavati slomljen starošću ili kakovom bolešću, može svagda da se sklone u kuću svoje matice, da ondje skupi ili nove snage za daljni apostolski rad ili da položi Bogu račun za svoje apostolsko djelo.

Sva je snaga Rademacherova djela, što on psihološkom analizom proučava čovjeka ovoga vijeka: poznaje i priznaje i u tom čovjeku i dobrih strana, na kojima želi da izgradi cijeloga čovjeka za život vjere kao i svijeta. Rijetko je zato koja savremena knjiga obradila problem dekadance kršćanske kulture u modernog čovjeka, kako je to učinio auktor u ovom djelu.

Dr. M. I.